

Gornjogradska gimnazija

Trg Katarine Zrinske 5

10 000 Zagreb

**ELEMENTI VREDNOVANJA I KRITERIJ
OCJENJIVANJA ZA PREDMET
FILOZOFIJA
za nastavnu godinu 2026./2027.**

Nastavnica: Ana Mrnarević

Nastava filozofije provodi se kroz četiri domene; *Postojanje i svijet*, *Spoznaja i znanje te Djelovanje i orijentacija* – što su obavezne domene, a četvrta je izborna. Planira se obrada domene *Filozofija politike*, no moguće su izmjene sukladno učeničkim preferencijama.

Elementi ocjenjivanja su: a) **poznavanje filozofskih pojmova i sustava**

b) filozofska analiza i argumentacija

Bez obzira na domenu, ocjena se može dobiti iz bilo koje rubrike jer to ovisi o tome što se od učenika određenim zadatkom traži, odnosno, što se vrednuje. Konačna je svrha predmeta razvoj kritičkog mišljenja. S obzirom da nam nikako nije u cilju (isključivo) reproduciranje naučenog, usmena provjera niti je nužna niti smije biti klasičnog tipa. Od učenika se očekuje promišljanje i povezivanje, stoga se diskusije s učenicima uzevši u obzir ishode nastave filozofije podrazumijevaju. Jedna će od prvih ocjena biti ocjena kumulativnog tipa, koja će pratiti sljedeće; aktivnost i razgovor na satu, domaće zadaće te razne radne i misaone zadatke koji će se raditi grupno, u paru ili individualno. Sistem vrednovanja kumulativnog tipa podrazumijeva sljedeće: nakon tri vrijednosti (npr. + + +), učenik dobije ocjenu koja će ići u rubriku s obzirom na tip zadataka (vidjeti priloženu šarenu tablicu).

TABLICA VREDNOVANJA				OCJENA
+	+	+	plus, plus, plus	odličan 5
+	+	+/-	plus, plus, plus i minus	odličan 5
+	+	-	plus, plus, minus	vrlo dobar 4
+	+/-	+/-	plus, plus i minus, plus i minus	vrlo dobar 4
+	+/-	-	plus, plus i minus, minus	dobar 3
+/-	+/-	+/-	plus i minus, plus i minus, plus i minus	dobar 3
+	-	-	plus, minus, minus	dobar 3 !
+/-	+/-	-	plus i minus, plus i minus, minus	dobar 3 !
+/-	-	-	plus i minus, minus, minus	dovoljan 2
-	-	-	minus, minus, minus	nedovoljan 1

NAPOMENA: Ocjena dobar 3 s uskličnikom je zapravo između dovoljan 2 i dobar 3. Ukoliko učenik kasnije bude u poziciji da je ocjena između – a ovaj put je ocjena dobar 3 s uskličnikom – ocjena će biti ona niža.

U planu je pisanje pismene provjere kojom će se isključivo provjeravati poznavanje terminologije filozofske discipline metafizike (rubrika). To je ujedno jedina klasična pismena provjera. Na ovaj se način učenicima olakšava ulazak u njima nov predmet, potiče ih se da rade kontinuirano i da su spremni za svaki sat, a i nastavnici je lakše pratiti njihov rad i napredak. Sama provjera također je pomoć učenicima u što boljoj pripremi za prvi esej iz filozofije.

Najvažniji moment u predmetu Filozofija je **esej**. Esaj će se pisati iz dvije domene, odnosno, cjeline; *Postojanje i svijet* te *Spoznaja i znanje*. Budući da će se kroz esej od učenika provjeravati razni elementi, za esej će učenici dobiti ocjenu iz obje rubrike prema dolje razrađenim tablicama:

TABLICE ZA VREDNOVANJE ESEJA

ASPEKT VREDNOVANJA	BODOVI
1. RELEVANTNOST TEZE	0 - 2
Teza eseja je relevantna s obzirom na temu.	2
Teza eseja je djelomično relevantna s obzirom na temu.	1
Teza eseja nije relevantna s obzirom na temu.	0
2. STRUKTURA I ORGANIZACIJA	0 - 2
U uvodnom dijelu je iznesena jasno formulirana teza. Esaj ima potrebnu trodijelnu strukturu; uvod, razradu s argumentima i citatima te zaključak koji je suma rečenog, odnosno, u kojem se ne iznosi nova tema i/ili ideja. Elementi središnjeg dijela su jasno, logički povezani. Zaključak također logički slijedi iz prethodno rečenog.	2
U uvodnom dijelu je postavljena teza, premda nejasno formulirana. Struktura je djelomično prisutna; nije potpuno jasan prijelaz iz uvoda u središnji dio te zaključak. U zaključku postoje naznake otvaranja nove problematike. Ne postoji potpuni logički slijed unutar središnjeg dijela ni iz središnjeg u zaključni.	1
Jasno postavljena teza u uvodu i trodijelna struktura su potpuno izostali.	0
3. ARGUMENTACIJA	0 - 4

Argumenti su jasno artikulirani, obrazloženi, originalni i prelaze okvire zadanog teksta filozofa. Argumenti potkrepljuju tezu. Argumenti su odraz učenikove detaljne analize zadanih filozofskih tekstova i problema. Vidljiv je visok stupanj kritičnosti i razumijevanja materije. Argumentaciju prate i jasno prezentirani i analizirani protuargumenti. Cijeli središnji dio je logički konzistentan.	4
Argumenti su donekle jasno artikulirani i obrazloženi, ali manje originalni; ne prelaze okvire zadanog teksta filozofa. Argumenti djelomično potkrepljuju tezu; argumentacija je mjestimično pogrešna. Argumenti su odraz učenikove analize zadanih filozofskih tekstova i problema, premda analiza nije detaljna. Vidljiv je stupanj kritičnosti i razumijevanja materije u korektnoj mjeri. Argumentaciju prate i protuargumenti koji su u nekim mjestima pojednostavljeni, nedovoljno razrađeni ili djelomično pogrešno prezentirani. Cijeli središnji dio je logički konzistentan.	3
Argumenti su donekle jasno artikulirani i obrazloženi, ali manje originalni; ne prelaze okvire zadanog teksta filozofa. Argumenti djelomično potkrepljuju tezu; argumentacija je mjestimično pogrešna. Argumenti su odraz učenikove analize zadanih filozofskih tekstova i problema, premda analiza nije detaljna ili je djelomično pogrešna. Vidljive su naznake kritičnosti, ali u manjoj mjeri te je razumijevanje materije djelomično pogrešno, odnosno, izostaje rješenje problema zadanog temom eseja. Protuargumenti su promašeni za argumentaciju. Cijeli središnji dio je logički nepotpuno konzistentan.	2
Argumenti su dosta nejasno artikulirani i obrazloženi, nisu originalni; ne prelaze okvire zadanog teksta filozofa. Argumenti djelomično potkrepljuju tezu; argumentacija je mjestimično pogrešna. Argumenti su odraz učenikove analize zadanih filozofskih tekstova i problema, premda analiza nije detaljna ili je djelomično pogrešna. Stupanj kritičnosti je vrlo nizak ili izostao te je razumijevanje materije djelomično pogrešno, odnosno, izostaje rješenje problema zadanog temom eseja. Protuargumenti su potpuno izostali. Cijeli središnji dio je logički nepotpuno konzistentan.	1
Argumenti nisu jasno artikulirani, obrazloženi, originalni i ne prelaze okvire zadanog teksta filozofa. Argumenti ne potkrepljuju tezu. Detaljna analiza zadanih filozofskih tekstova i problema je izostala. Izostao je zadovoljavajući stupanj kritičnosti i razumijevanja materije; ne postoji razumijevanje implikacija vlastitih stavova. Protuargumenti su u potpunosti izostali. Cijeli središnji dio nije logički konzistentan.	0
4. TOČNOST I KVALITETA CITATA	0 - 3
Navedeni citati su točni, relevantni za tezu i temu te se logički uklapaju u središnji dio, odnosno, argumentaciju.	3
Navedeni citati su točni, ali ne i potpuno relevantni za tezu i temu te se logički donekle, ali ne i potpuno uklapaju u središnji dio, odnosno, u argumentaciju.	2

Navedeni citati su djelomično točni i manje relevantni za tezu i temu te djelomično izostaje logičko uklapanje u središnji dio, odnosno, argumentaciju.	1
Citati su pogrešno navedeni ili potpuno izostali, nisu relevantni za tezu i temu te logički potpuno nekonzistentni.	0
5. PRIMJERENOST PRISTUPA TEMI	0 - 2
Tema eseja je pogođena. Bogati i adekvatni primjeri koji se koriste pokazuju visok stupanj poznavanja i razumijevanja filozofske materije.	2
Tema eseja je pogođena, ali su primjeri oskudni, premda relevantni za temu. Poznavanje i razumijevanje filozofske materije je na korektnoj razini.	1
Tema eseja je djelomično pogođena ili promašena, a primjeri su neadekvatni ili u potpunosti izostali.	0
NAJVEĆI BROJ BODOVA	13

NAPOMENA: Ocjena proizašla iz prve tablice upisuje se u rubriku *Filozofska analiza i argumentacija*.

ASPEKT VREDNOVANJA	BODOVI
POZNAVANJE FILOZOFSKIH POJMOVA I SUSTAVA	0 - 4
Korišten je dovoljan broj filozofskih pojmova, upotreba je logična, u smislu da su pojmovi prikladni za temu i tezu. Prisutna je visoka razina razumijevanja i adekvatno smještanje pojmova unutar raznih filozofskih sustava, odnosno, pravilno isticanje razlika određenog pojma u sklopu različitih sustava.	4
Korišten je približno dovoljan broj pojmova, ali oni nisu u potpunosti adekvatno iskorišteni za temu i tezu ili je vidljivo korektno, ali ne i potpuno razumijevanje istih. Postavljanje pojmova u određeni filozofski sustav je djelomično ispravno.	2 - 3
Korišten je vrlo mali broj pojmova. Izostalo je razumijevanje pojma i adekvatno smještanje s obzirom na temu i tezu – pojam se ovlaš spominje, nije objašnjen niti logički nužan za razradu. Izostaje primjereno smještanje unutar filozofskog sustava.	1
Izostala je upotreba traženih pojmova.	0

NAPOMENA: Ocjena proizašla iz druge tablice upisuje se u rubriku *Poznavanje filozofskih pojmova i sustava*.

Prema određenom broju bodova i postotku koji iz toga proizlazi, učenik će dobiti ocjenu kako slijedi iz tablice:

OCJENA	POSTOTAK
odličan 5	100 do 90 %
vrlo dobar 4	89 do 80 %
dobar 3	79 do 60 %
dovoljan 2	59 do 50 %

Učenici će dobiti lektiru koja će se obrađivati u drugom polugodištu. Lektira će na neki način biti suma i ponavljanje prvih dviju domena, a za nju će učenici dobiti usmjeravajuća pitanja za čitanje. Na nastavi ćemo imati raspravu – za što će učenici koji se iskažu imati priliku dobiti ocjenu iz rubrike *poznavanje filozofskih pojmova i sustava*, no načelno je plan da se lektira vrednuje pismenom provjerom. Za treću domenu *Djelovanje i orijentacija* planiran je niz debata i rasprava iz čega će proizaći ocjena iz rubrike *filozofska analiza i argumentacija*. Preporuča se da ocjena proizlazi iz nekoliko takvih debata i rasprava. Za četvrtu izbornu domenu pristupamo malo ležernije jer je za maturante kraj godine; nakon gledanja filma za koji će učenici dobiti usmjeravajuća pitanja i gradivo će se obraditi unaprijed, opet ćemo imati raspravu i odgovaranje na pitanja ili će učenici pisati kratak osvrt, što će rezultirati ocjenama iz vrlo vjerojatno obje rubrike (ovisno o vremenskim okolnostima, itd.).

Za ispravljanje negativnih ocjena iz pojedine pismene provjere učenici će dobiti tri prilike, a termine će odrediti nastavnica. Učenici su dužni pratiti dogovorene termine. **Ukoliko učenik izostane s nastave za vrijeme sva tri dogovorena termina, učenik će biti ispitan za veću ocjenu krajem školske godine ukoliko ostane vremena.** Mogući su dogovori za iznimne situacije poput duge kontinuirane bolesti.

Rad i napredak učenika pratit će se i formativnim vrednovanjem koje može utjecati na zaključnu ocjenu.

ZAKLJUČIVANJE OCJENA

Načelno se za ocjenu dobar 3 očekuje dobro poznavanje dijela filozofskih pojmova i njihovo povezivanje s filozofima, povremeno aktivno sudjelovanje u izvođenju nastavnog procesa (samostalno i uz prozivanje) te mogućnost samostalnog izvođenja prikladne argumentacije ili uz manju asistenciju nastavnice.

Ocjena ne mora biti aritmetička sredina te se iz ovog predmeta neće jednako vrednovati svi elementi. Preciznije, prednost će se davati ocjenama iz eseja i lektire. Eseji će u konačnici nositi 70% ukupne ocjene iz predmeta Filozofija. Ukoliko učenik na kraju ima prosjek 2, 4 te 3, 4 ili 4, 4 dobit će dodatne zadatke za veću ocjenu prema tome u kojem gradivu je bio slabiji. Ukoliko je prosjek 2, 3 te 3, 3 ili 4, 3 učenik će dobiti priliku odgovarati gradivo cijele godine prema dogovoru s nastavnicom. **Ovo vrijedi isključivo za učenike koji imaju afirmativna vrednovanja u bilješkama.** Dakle, ukoliko učenik ne pokazuje trud i ne radi traženo tijekom godine, a ukoliko ocjena bude na granici, neće biti prilike za veću ocjenu. **Manji prosjeci od gore navedenih neće ostavljati mogućnost ispravljanja ili odgovaranja za veću ocjenu. Ispravljaju se samo negativne ocjene, a odgovarati se za veću ocjenu može isključivo u gore spomenutim okolnostima.**

Elementi vrednovanja i kriteriji ocjenjivanja ponovno su dogovoreni na sastanku društvenog aktiva održanom 3. 9. 2026.